

Team: Gordana Kasap, Specialistpsykiatri barn, unga och vuxna				Datum 2024-11-06			
Utvecklingsområde		Vad vill vi uppnå?					
PM för valproatbehandling inom vuxenpsykiatri		Ökad trygghet för både patienter och vårdpersonal som kommer i kontakt med patienter som antingen redan behandlas eller ska sättas in på behandling med valproat. I slutändan ökad patientsäkerhet och minimerad risk för läkemedelsrelaterad skada.					
Syfte och bakgrund		Möjliga lösningar		Ansvarig		Tidplan	
Inom vuxenpsykiatri behandlas en del av patienter med bipolär sjukdom med valproat/valproinsyra på grund av läkemedlets effekt på både agitation och psykotiska symtom. Förutom detta står också ett antal patienter på valproat relaterat till samsjuklighet i epilepsi. På allmänpsykiatri, där man är som mest i kontakt med valproatbehandlade patienter, har under en längre tid funnits önskemål om tidliga riktlinjer gällande valproatbehandling då dessa saknats. Ämnet har nämligen fallit i skymundan, framförallt på grund av att fokus har legat på noggranna och välbehövliga instruktioner för behandling med litium som är förstahandsval vid både behandling av akut sjukdom och underhållsbehandling vid bipolär sjukdom typ 1.		Sammanställning av ett PM för behandling med valproat innehållande koncisa instruktioner gällande provtagningsrutiner, dosering vid behandling av mani/alt. vid profylaktisk behandling, målkoncentration, viktigaste interaktioner med betoning på dem som är relevanta inom psykiatri, vanliga biverkningar samt allmänna förvarningar förknippade med valproatets potentiella toxicitet/negativa bieffekter.		Gordana Kasap, ST-läkare Specialistpsykiatri		PM utformas under juni 2024. Skickas till samtliga enheter i slutet av juni för applicering under juli – oktober 2024. Enkät i början av november med personalens utvärdering. Sammanställning av resultat. Presentation av arbetet 14/11 2024.	
Nuläge, behov och analys		Vilka resultat har ni sett efter testerna?					
I och med att betydligt större antal bipolära patienter behandlas med litium än med valproat har man hittills inte utformat ett PM/sammanfattande underlag som ska innehålla provtagningsrutiner, viktigaste interaktioner med andra läkemedel relevanta för patienter inom psykiatri som behandlas med multipla preparat, information om vanliga biverkningar samt allmänna förvarningar relaterade till valproatets potentiella toxicitet och negativa bieffekter. Med tanke på att valproat tillhör läkemedelsgruppen som kan ge leverskada och påverkar även pankreasfunktion samt blodbild (särskilt trombocyter) är det extra viktigt med tidliga riktlinjer. Sammanfattningsvis saknas ett underlag för behandling med valproat i nuläget. Vid analys av nuläget framkommer följande: • Det finns behov/önskemål om utformning av ett PM för valproatbehandling inom psykiatri. • Förståelig fokus på litium som förstahandsval för behandling av bipolära patienter och följdriktigt mindre antal valproatbehandlade patienter detekteras som största bakomliggande orsak till att PM/underlaget saknas. • Utformning av PM för valproatbehandling kan vara ett sätt att erbjuda säkrare och mer jämlik vård (oavsett preparatval och antal behandlade patienter). Verktyg: Fiskbensdiagram		Trots att fåtal enkäter besvarats hittills upplevde personal (som svarat) PM:et som behjälpligt och vara till nytta för verksamheten. Vissa har redan använt underlaget, medan de andra planerar att göra det (har sedan de erhållit PM:et inte varit i kontakt med valproatbehandlade patienter eller dem som behöver nyinsättning). Utifrån tidigare definierade mål och mått kan man konstatera att resultatet hittills har uppnåtts då behovet av utformning av ett PM för behandling med valproat av patienter inom vuxenpsykiatri finns och inkomna enkätsvar visar på ett positivt utfall. Någon slutgiltig konklusion kan man dock inte komma fram till i nuläget då det tar tid att PM:et ska användas mer frekvent, inte minst med tanke på att antal patienter inom psykiatri som behandlas med valproat är relativt liten jämfört med antal patienter som behandlas med andra preparat. Svaren som hittills inkommit talar dock för att PM:et har potential att leda till ökad trygghet för personal och patienter och bidra till ökad patientsäkerhet.					
A. Samla ihop och gå vidare		B. Mål och mått		Efter testerna – vad blir ert nästa steg?			
När problemet och behovet har detekterats och identifierats som relevant för verksamheten fortsätter arbete med utformning av PM:et/underlaget innehållande koncisa riktlinjer och väsentlig information.		Mål: -Detektera/konstatera om/att det finns behov av att PM för behandling med valproat utformas -Undersöka i enkätform om PM:et har fyllt sitt syfte (har använts/kommer att användas/uppfattas som hjälpfull) Mått:		• Säkerställa att PM:et är tillgänglig för alla berörda. • Uppmana att det används inte bara vid arbete med patienter som ska sättas in på valproat utan även när patienter redan behandlas med läkemedlet. • Efter en längre tids tillämpning ny utvärdering av resultatet.			

	Hur uppfattas PM:et fungera från personalens sida (läkare och sjuksköterskor)	
--	---	--